

Varga Csaba: Naše slová z minulosti

(Fríg Kiadó, 2010. www.varga.hu – Vydavateľstvo Fríg, 2010)

Kniha porovnáva 13 jazykov (anglický, nemecký, starogrécky, ruský atď.) s maďarským jazykom. Dole uvádzame výsledok porovnania s anglickým jazykom ešte podrobnejšie rozpracovane.

© Varga Csaba

***

Motto:

„Odpoveď na každú problémovú otázku prechádza troma etapami:
najprv ju považujú za smiešnú,
v druhej etape bojujú proti nej
a v tretej považujú za samozrejmosť.“

(Arthur Schopenhauer)

AJ MAĎARSKÉ, AJ ANGLICKÉ

Túto štúdiu by som odporučil do pozornosti jazykovedcom, lebo je dôkazom toho, že vedecké názory vytvorené na začiatku 19. storočia nezohľadňujú reálnu skutočnosť.

1.) Predslov

V strede 19. storočia bol vydaný tzv. Czuczor-Fogarasi výkladový slovník, kde autori len tak bokom vysvetlili niekoľko anglických slov z maďarského jazyka. Simon Zoltán v knihe pod názvom „*Dicsőség a sasnak és az égnek*“ (Sláva orlovi a nebu) (autorské vydanie, Vancouver, 1978) na stranách 167 – 168 poukazuje na viaceré presvedčivo zhodné maďarské a anglické výrazy. Ďalej viem aj o jednom maďarskom murárovi, ktorý pracoval v Londýne a tam rozpoznal, že veľa anglických výrazov existuje aj v maďarskom jazyku a pozbieral ich do zošita. Stručne povedané hovoríme o tom tušení, ktoré sa objavilo viackrát nezávisle od seba, že medzi anglickou a maďarskou slovnou zásobou môžu byť hlbšie súvislosti.

Majú nejakú podstatu tieto dohady, alebo nie?

Na základe poldesaťročnom výskume v tejto mojej stručnej štúdiimôžem vysloviť kladnú odpoveď. Podrobnú analýzu nájdete v mojej knihe pod názvom „*Az angol szókincs magyar szemmel*“ (Anglická slovná zásoba s očami Maďara) (Fríg Kiadó, 2007 (Vydavateľstvo Fríg, 2007)). Táto kniha má aj anglickú verziu s názvom „*The English language from the Hungarian view*“ (Fríg Kiadó, 2010 (Vydavateľstvo Fríg, 2010)).

Pozrime sa na dokazovanie toho, že viackrát objavované nálezy majú svoje opodstatnenie. Tu, ale musím poznamenať, aby sme predišli nedorozumeniam: nie je reč o tom, že Maďari by učili hocikoho rozprávať. Hovorím len o tom, že jazyky, ktoré sme hlbšie spoznali sú potomkami toho istého prajazyka a tento *niekedy ešte spoločný* prajazyk z nejakého dôvodu maďarský jazyk zachoval v najstaršej a najčistejšej podobe. Maďarčina zostala, ako

skamenelina prajazyka, preto nemôžeme sa čudovať, že jej menšie, alebo väčšie súčasti úplne náhodile sa nájdu vo viacerých jazykoch. Nato máme myslieť pri ďalšom čítaní a nič viac.

2.) PRAVIDELNÉ ZHODY HLÁSOK

K dokazovaniu rovnosti slov slúži poukazovanie na pravidelné zhody hlások. Túto metódu iste poznajú aj tí čitatelia, ktorí nie sú hlbkovo oboznámení s ugrofínskou jazykovou teóriou, ktorú u nás najviac učia. Oživil by som tieto vedomosti s dvomi citátmi

1.) „Na ilustrovanie príbuznosti ugrofínskych jazykov sú používané zhodné výrazy a zhodné sa opakujúce hlásky, tie sú najviditeľnejšími prejavmi toho, že pochádzajú zo spoločného jazyka.”

2.) „Jazykoveda prijala za rozhodujúci argument pravidelnú podobnosť hlások, ktorú môžeme pozorovať **aj** medzi jazykmi uralskej jazykovej rodiny. (Moje zvýraznenie – V. Cs.) Podobnosť môže byť aj náhodná a nepravidelná, ale „pravidelná“ podobnosť hlások minimalizuje omyly z náhodnosti. Také sú zámeny *p ~ f* (napríklad: *pegte ~ fekete = čierny*, *pugi ~ fog = chytá, drží*), *k ~ h* (*kala ~ hal = ryba*), *t ~ z* (*viten ~ vízen = na vode*), *mp ~ b* (*empem ~ ebem = pes môj*), *nt ~ d* (*antaa ~ ad = dá*).”

To znamená, že ak vybereme z hociktorých dvoch jazykov slová rovnakého významu a tieto slovné páry stále sa líšia v tej istej hláske, tak tieto slová sa považujú za zhodné.

3.) NIEKOĽKO PRÍKLADOV NA DOKAZOVANIE K VZŤAHU UGROFÍNOM

Niekoľko ukážok na fínsko – maďarské zhodné slová na pravidelnú premenu hlások z-t z odbornej literatúry:

		z-t		
száz(sáz)	ház (= dom)	víz	méz	maďarské
sata	kota	vete	mete	fínske
sto	chata	voda(votha)	med(meth)	slovenské

Zámena hlások z-t je pravidelná v slovných pároch a zhoduje sa aj ich význam, čiže slová sú reálne podobné. Presnejšie povedané: tieto slovné páry nie sú rôzne slová, ale sú len výslovnostnými variantmi. Takisto sú výslovnostnými variantmi dolevedené slovné páry kde sa premieňa f-p:

		f-p	
pegte	pugi	puu	pääsky
fekete	fog	fa	fecske(fečke)
čierny	chytá	drevo	lastovička

Tieto zhody sú nesporné, dokazovanie je bezvadné. Tieto slová sú len výslovnostnými variantmi.

4.) VYUŽITIE TEJ ISTEJ METÓDY NA ANGLICKÝ JAZYK

Horeuvedená dokazovacia metóda nie je závislá na jazykoch, pri porovnaní hociktorých dvoch jazykoch dostaneme dobré výsledky.

Aplikujme teraz túto porovnávaciu metódu na anglický jazyk.

Dole vidíme tri slovné páry, ktoré majú rovnaký význam líšia sa len v premene hlások t-d:

t-d		
does(thoes)	deed(theeth)	did(thith)
tesz(tes)	tett	tett (múlt i.)
číní	čin	činil(minulý čas)
delá	dej	delal

Keďže sa nám podarilo dokázať „*»pravidelný« výskyt rovnakých zámien hlások*”, musíme uznať, že slovné páry does-tesz(**tes**), deed-tett, did-tett (minulý čas) sú len **výslovnost'nými variantmi toho istého výrazu** a preto sa zhodujú aj slovotvorné prvky. To znamená, že tieto tri slová sú spoločnými výrazmi aj maďarského aj anglického jazyka nezávisle od toho, čo sme si mysleli o súvislostiach medzi slovnou zásobou maďarského a anglického jazyka.

Na potvrdenie pozrime príklady aj na zámenu hlások m-w:

m-w				
wash	what	went	we	where
mos(moš)	mit	ment	mi	merre
umýva	čoho	išiel	my	kam

S týmto sme dokázali, že slovné páry mos(**moš**)- wash, mit-what, ment-went, mi-we sú iba výslovnost'nými variantmi. Môžeme vysloviť to isté čo v predošlom prípade, že tieto výrazy sú spoločnými slovami aj maďarského aj anglického jazyka, nezávisle na tom, čo sme si mysleli o súvislostiach maďarského a anglického jazyka. Keď táto metóda dáva správne výsledky v prípade fínšských jazykoch, tak je správna aj na anglický jazyk, alebo nie je správna ani na jeden. Tento postup, ale z matematického (z štatistického) hľadiska v každom prípade musí dať správny výsledok.

5.) ZLOŽENÉ SLOVÁ

Ak sa zhodujú zložené slová, tak je ľahko priznať, že potvrdenie je umocnené. Keď tvar aj význam slov zloženého slova sa zhodujú a potom aj význam vytvoreného zloženého slova sa zhoduje potom tie slová výrazne sa zhodujú. To znamená, že šanca na chybu je nulová (v dolných príkladoch hlásky navyše k dnešnej maďarčiny som odlišil):

warehouse	storehouse	necklace	chimney-sweeper
áruház	tárház	nyaklánc	kéményseprő
obchodný dom	skladisko	náhrdelník	kominár

Významy týchto slov dokonale sa zhodujú, čiže tieto zložené slová sú len **výslovnostnými variantmi** toho istého výrazu. Navyše tu sme dokázali zhodný význam nie 4 slov, ale $2 \times 4 = 8$ slov. Vysvetlenie môže potrebovať len anglické slovo store. Začiatočná hláska „s“ je len ozdobná hláska, o tom budem hovoriť neskoršie.

picklock
pöck-lak(at)
tolvajkulcs(tolvajkulč)
pačľúč, zlodejský kľúč

V anglickom slove je len starý opačný, slovosled, napr. dávno egyensúly(ed'enšúl') = **rovnováha** bola súlyegyen(šúl'ed'en) = **váharovná**. Čiže pöcklak(at) v dnešnom slovoslede je: lakatpöck, lakatpöcök.

elope
ellopa
ulúpi, ukradne
nőt férfi megszöktet
muž utečie so ženou

K tomu stačí citovať jednu vetu: „ellopja a menyasszonyt(**ellopja a meňassoňt**) = **ukradne nevestu**”. Samozrejme je tu reč o „lányszöktetés(**leáňšňöktetés**) = **pomôcť utiecť dievčaťu**”, len do dnešnej angličtiny „zamrzol“ starý výraz.

redneck
rőtnyak(**rőtňak**)
rudý krk, červený krk
vidéki ember
vidiecký človek

V angličtine je aj s významom hrubý človek, darebák, neotesaný človek. Obrazný význam: sedliak pracuje väčšinou naklonený do predu a slnko mu neopáli tvár, ale jeho krk. Výraz „redneck“, preto znamená sedliaka.

rent*
árrenda(**árentha**)
renta
kiad, bérbe ad, haszonbér(hasonbér)
vydá, dáva do prenájmu

Výraz je „áron ada = **dáva za cenu**”, spojením je „árrenda”, z toho odpadla začiatočná a konečná samohláska a zostalo v anličtine rend > rent. (*citát zo slovníka Czuczor-Fogarasi.*)

* K výrazu rent je *podobné* skrátenie napr.: sziporka(**siporka**)-spark = **iskra**.

6.) VEĽA HUSÍ SVIŇU PORAZÍ

Ďalšou metódou dokazovania je spôsob „sok lúd disznót gyöz(**šok lúd disnót d'öz**) = veľa husí porazí sviňu(**doslovný preklad maďarského porekadla**)”. Ak vieme ukázať veľa takých slov u ktorých rozdiel nie je väčší, ako je rozdiel vo výslovnosti nárečových tvaroch (napr. nárečie

z Kórógyu léity(léit') - légy(léd') = mucha, alebo bud', koódés(koódés) - koldus(kolduš) = žobrák), tak hovoríme len o **výslovnostných variantách** slov.

loose	soused	shawl	buoy	house
laza	sózott(šózott)	sál(šál)	bója	ház
ľahký, voľný	solený	šál	bója	chata, dom

field	poor	tusk	neck	chunk
föld	pór	tüsk(e)(tüške)	nyak(ňak)	csonk(čonk)
pôda,	chudobný	třň	krk	torzo

noise	cheapen	clench	leak	pathic
nesz(nes)	csappan*(čappan)	kilincs**(kilinč)	lék	beteg
šramot, lomož	padá	kľučka	diera(káľa)	pacient, (patsient), chorý

* Úroveň vody, alebo aj cena niečoho csappan(čappan), alebo aj cena niečoho, sa znižuje, iným slovom: csökken(čökken) = znižuje sa .

** Kilincs(kilinč) v hlbokom tvare je kallancs(kallanč), čiže kallantyú(kallant'ú). Či nie je?

Tu sú len výberové príklady. Na konci štúdie v prílohe ukážem až 500 kusov takýchto dodnes čisto rozoznatelných zhôd.

Vidíme aj to, že rozdiel u týchto slov dáva len charakteristické tvorenie hlások a výslovnosť anglického jazyka, ďalej by sme mali eliminovať aj pravopis jednotlivých jazykov napr. sh = š, ch = č. Silu tejto metódy veľmi rýchlo pochopí každý, kto skúsi vykázať aspoň 5-10 takých zhodných slov povedzme medzi slovenským a tibetským jazykom. Ak sa dajú nájsť takéto prípady, tak je zhoda medzi jazykmi, ak sa nedajú nájsť takéto príklady, tak nie je zhoda medzi jazykmi.

7.) OZDOBNÉ ZVUKY

V slovách mnohokrát sa objavia ozdobné zvuky. Toto môžeme pozorovať v každom jazyku. Tieto nič neznamajúce hlásky naznačím. Napr. mihelyt(miheľt)-mihelyst(miheľšt) = ihned', tüsszent(tüssent)-trüsszent(trüssent) = prská. Takisto to udám aj v anglických slovách, napr.: ráma-frame = rám.)

Vo vnútri slova pravidelne sa hostujúca hláska „l“:

mant/e	bu/bous	b/ubber	s/leek	s/luttish
mente	búbos(búboš)	bubor	sík(šík)	szuttyos(sut'ťoš)
plášť	buľ'vovitý	bublina	čiara, rovina	sutinový

o/d	c/lot	wi/d	c/lap	c/cloud
ód(on)	köt	vad, vid(ék)	csap(čap)	köd
dávny, starý	tká, viaže	divý	čľapká, pľačka	oblak, hmla

Aj to sú prípady na pravidelnú zhodu hlások a o sile dôkazu, len v tomto prípade je ešte doplnená stále tá istá hláska. Je to perfektný dôkaz, lebo ak vyberem tieto hlásky, tak dostanem zhodné maďarské výrazy. Doplnenie hlásky „l” je známe aj v maďarčine, napr. sutty(šutť)-slutty(šlutť) = čup, a dávno bežne sa používalo: csónak(čónak)-csolnak(čólnak) = člnok, kócsag(kóčag)-kolcsag(kolčag) = volávka, beluša. Slovanský príklad: szavacska (savačka) - slovočko, v slovenčine *slovéčka*(typické maďarské počutie slova *slovičko*).

Ozdobné hlásky môžu sa objaviť aj na začiatku slov. V maďarčine na hostujúcu hlásku je príkladom hláska „b” napr.: rekeg-brekeg = kváka. Z angličtiny na hostujúcu hlásku ukážem hlásku „f”:

frounce	frame	fray	flag	fracas
ránc	ráma	roj(t)	lóg	rikács(rikáč)
vráska	rám	strapka, stravec	vľajka	škrek, vresk

7.) SLOVOTVORNÉ PRVKY

Dosť veľká je zhoda aj v slovotvorných prvkoch, len výslovnosť je troška zmenená. Tu sú príklady nato, keď na konci „-tt” a „-dt” sa mení na hlásku „-d”:

washed	smoothed	languid	puffed	tumid
mosott(mošott)	simított*(šimított)	lankad(t)	puffad(t)	tömött
umytý	hladený	malátny	opuchnutý	tlstý, napchatý

* Napr. „smoothed lath”: simított léc*(šimított léc), kde léc = lath = *lata*.

Prvok „-os(oš)” tvorí prídavné mená, anglická forma „-ous”, „-ish(iš)”, „-sh(š)”:

bulbous	papulous	poorish	reddish	lush
búbos(búboš)	púpolós(púpološ)	póros(póroš)	rőtes(rőteš)	lés(léš)
	(tu: hólyagos(hól'agoš))	(szegényes(segéneš))		(leves(leveš))
buľvový	pupákový	chudobný	rudý, červenkastý	šťavnatý

To, že sa činnosť často vykonáva maďarský jazyk vytvára koncovkami -oz, -ez, -z(ako önt-öz = polieva, jel-ez, jel-z = značkuje) to je v angličtine výslovnosťou -os(oš), -s(š). U nás táto hláska „z” sa zvykne zamieňať aj na „l”, ako príklad „kormoz”, ale môže byť aj „kormol” (normálne to znamená „vymetá komín“ doslovne korom = sadza, kormol = sadzuje), no slovo „táncol = tancuje“ nezvykneme používať vo forme „táncoz“, ale rozumieme. Angličania tento spôsob tvorenia na často vykonávané činnosti používajú až strojovo a pridajú na koniec slova aj tam, kde by to nemalo byť:

dances	pisses	washes	mends	chirps	eats
táncoz	pisiz(pišiz)	mosoz(mošoz)	mentez	csiripez(čiripez)	étez
	(pisil)(pišil)	(mosdik)(mošdik)	ment	(csiripel)(čiripel)	(eszik)(esik)
tancuje	pišá, čúra	myje, myje sa	zachráni	čviriká	je(jedlo)

Na poukazovanie viacerých ďalších gramatických zhôd tu nemáme možnosť. Jednu hlbokú a charakteristickú zhodu, ale musím spomenúť. To je koncovka „-ing” na tvorenie

priebehového prítomného času. No a výraz ker-**ing** = **krúži**, nie je presne priebežní prítomný čas a nie práve pre koncovku **-ing** ? Je to to isté, len v maďarčine my slová ešte ďalej rozviníme napr. csil-ing(el)(**čil-ing(el)**) = **pozvať**, száll-ing(ózik) (**sáll-ing(ózik)**) = **poletuje**, ács-ing(ózik) (**ács-ing(ózik)**) = **postáva** atď. Ďalej kvôli zhodovaniu samohlások – -ing sa mení na -eng, -ong, -öng. Takto bus-ong(**buš-ong**) = **oplakáva**, me-reng , öd-öng = **posníva sa**.(Toto aspoň malo byť odhalené.)

8.) VETY

Nasledovné vety udávajú, a ko hlavné dôkazy na fínsko - maďarskú jazykovú príbuznosť:

	fínské	
Orvon	silmä	kyyneliä täynnä.
	Kivistä	verinen oli vävyn käsi.
Árva	szeme	könnyel tele.
(Árva	seme	köñnel tele.
Sirotské	oči	so slzami sú plné.
	Kövektől	véres volt veje keze.
	Kövektől	véreš volt veje keze.)
	Od kameňov	krvavá bola zaťova ruka.

Zhodu sa nedá poprieť, hoci potrebujeme nato dlhší čas aby sme uznali, že sú vety rovnaké. Je to ale troška smutné, že v každej vedeckej, alebo informačnej práci ukazujú tých istých 6-8 príkladov, ale iste preto, že vytvoriť rovnakú fínsku a maďarskú vetu je veľmi ťažké. Sú, ale veľmi potrebné, lebo možnosť vytvorenia rovnakých viet sa počíta za „eso, čo všetko bije“, je to samozrejme prirodzené.

Teraz pozrime sa nato, že aké súvislosti vieme ukázať medzi maďarským a anglickým jazykom.

Výsledok už na začiatok je prekvapivý, nielen ťažkopádne vety sa dajú dať do súvisu, ale vytvoríme koľko len chceme a navyše čistejšie sa zhodujú, ako fínske vety.

V prvom prípade odpútajme sa od zvyklostí, že stále hľadáme zhodnú maďarskú vetu ku cudzej. Prečo by to nemohlo byť opačne? Je tu otázka, či sa dá vytvoriť veta s maďarskou štruktúrou zo zhodných anglických slov?

Dá sa, a dokazovanie ešte sťažím s tým, že použijem len slová modifikované w-v-m:

Merre ment?	Mit mos?(Mit moš?)	Vad vándor ment.
Where went?	What wash?	Mad wander went.
Kade išiel? (on)	Čo umýva?	Divý vandrovník išiel.

K ďalším príkladom musíme vedieť dve veci:

a) Za prvé, anglický „he“ je maďarské „ő = **on**“, lebo nedávno ešte aj my sme vyslovovali toto slovo s „h“. Jeden príklad z listu Szalay Ágostona z roku 1547: „... azt **hő** be nem tudja szolgáltatni = **on to nevie odovzdať**“. Toto slovo **hő** je anglické **he**.

b) Po druhé by sme mali vedieť, že anglický výraz „is” sa milne považuje za sloveso (pomocné sloveso) a ešte väčšia chyba považovať ho za sloveso s významom jestvovania. Nie je sloveso, ale rovná sa k ukazovaciemu slovu „az = ten(tá,to)”.*

Ľahké je vysvetlenie. Tajomstvo je v tom, že v maďarčine sa dá povedať aj „sok **az** ág(šok az ág)”, alebo „sok ág **van**(šok ág van)” a znamená to isté „je veľa konárov“(niekde, alebo na niečom). To znamená, že pri takto vytvorených vetách význam „az”(= ten, tá, to) a „van”(= je, jestvuje) majú ten istý význam. Z angličtiny jeden z modifikácií vypadla a zostal len „sok **az** ág”. Z toho dôvodu sa nám ukazuje, že „is” je sloveso. Je pravdou, že stojí namiesto slovesa, ale ním nie je.

Príklady:

Peter **is** mere muck.
Péter **az** merő mocsk.(Péter **az** merő močk.)
Peter je celý špinavý.

Peter **is** wander(ing).
Péter **az** vándor(ol).
Peter je vandrovník.

* Oplatí sa pozrieť na sloveso bytia lebo aj tu nájdeme zaujímavé zhody. Aj v angličtine je sloveso bytia výraz „van = on je”, len troška inou výslovnosťou. V starej sanskritčine **va(n)**, **va(ló)**(= on je) znamená : **bhú**, výraz **volt** (starý spôsob **vót**)(= **bol**) znamená: **bhúta**, to znamená, že je to len modifikácia hlások b-v. Anglická výslovnostná modifikácia **bhú** je **be** a v nemčine **bi**. V maďarčine **bhú** vyslovujemem s „v”: **va** (**va-n** = on je, **va-gy**(vad’) = ty si, **va-l-a** = on bol, (**vo-l-t** = on bol). To znamená, že výrazy **been** (anglický), **bin** (nemecký) a **van** = on je sú tie isté: **sú to len v-b výslovnostné modifikácie**. Maďarský výraz **az** = **to**(ten, tá) je v nemčine **es**, a v angličtine **is**. Pravda anglický výraz **is** môžeme chápať, ako sloveso, ale to vysvetľuje vymeniteľnosť výrazov „sok **az** ág(šok az ág)”, alebo „sok ág **van**(šok ág van)”. To znamená, že výraz **is** je slovo ukazovacie(**to**) a nie pomocné sloveso.

Ešte jeden príklad: otázka a nato obvyklá anglická odpoveď:

Is Peter languid? He **is**.
Az Péter lankadt? Hő **az**.
Je Peter malátny? On **je**.

Dva príklady na zhodu tesz(tes)-does = činí:

Does Peter sing? He does.
Tesz Péter zeng*? Hő tesz.(**Tes** Péter zeng? Hő tes.)
Činí Peter spev? On činí.
(*Slovo sing je zhodné so slovom zeng = *zníe, spieva*. Maďar povie “Zengyük a dalt = *spievame pieseň*”.)

Oznamovacia veta a potom opytovacia:

Peter mends the wrong* mantle.
Péter mentez (a) rongy mente.(**Péter mentez (a) rond’ mente**.)

Peter opravuje poškodený kabát.

(* **wrong** je čisto zachovaný vo výrazoch rong-ált, rong-álódott = *poškodený*, pokazený a vo výraze rongy(*rond'*) = *handra*.)

Does Peter mend the wrong mantle?

Tesz Péter ment (a) rongy mente? (**Tes Péter ment (a) rond' mente?**)

Činí Peter opravuje poškodený kabát(mantlík)?

(Péter menti [azaz javítja] a rongy[os] mentét?)

(Peter zachraňuje [čiže opravuje]poškodený kabát?)

Význam viacerých slov často sa posunie, alebo časom sa zúži ich chápanie, ako napr. pod slovom nyugt(**ňugt**) rozumieme elpihenés (**elpihenés**) = **oddychnutie**, alebo elnyugovás (**elňugováš**) = **upokojenie**, kým Angličania chápu samotnú éjszaka(**éjsaka**) = **noc**. Takéto posuny už sťažujú porozumenie. Jeden príklad nato:

Ivan add(s) all night.

Iván ad álló nyugt.(**Iván ad álló ňugt.**)

(Iván álló éjszaka összead.)(**Iván álló éjsaka összead.**)

Ivan celú noc ráta(počíta).

Vo viacerých prípadoch nie je ťažké pochopiť vetu, ale niektorý výraz, lebo u nás to isté používame ináč. Napríklad:

We have* roused.

Mi van rázott.

My sme trasený.

(Kmeň slova „ van = on je , to je“ je „va“ pred ním je hláska „h“, čiže hva, hve,a ešte je rozšírená samohláskou - have.)

To znamená: „mi van felrázott = **my sme potrasený**”, čiže „potriasli nás“ je chybné pochopené, ako: „nekünk van rázás = **my máme trasenie**”. Angličania pod tým rozumejú, že „felébredtünk = **zobudili sme sa**”.

Ďalšia príčina, ktorá spôsobuje ťažkosti pri porozumení výrazov je, že anglický jazyk je silne poškodený a veľkému množstvu výrazov chybajú z konca určité časti. Nakoniec tu sú nato príklady:

to eat	some	fresh	fine	cock	neck
ét	szám(sám)	friss(frišš)	fin	kak	nyak(ňak)
enni	számos(sámoš)	friss(frišš)	finom	kakas(kakaš)	nyak(at)(ňakat)
jest'	početný	svieží, čerstvý	fajnový, jemný	kohút	krk

V angličtine sú to také skrátene slová, ako napr. u nás predávači zeleniny píšú: „Friss pari, ubi, káp, burgi = **Čerstvé paradajky, uhorky, kapusta a zmiaky**”, alebo jedálny lístok v závodných kuchyniach: „Pir burg pár káp = **pražené zemiaky parenou kapustou**”. Je to ozaj anglickým štýlom písané.

9.) SÚHR DOTERAJŠÍCH VÝSLEDKOV

Samozrejme čím hlbšie sa dostaneme, tým viacej vecí treba vysvetlovať. No, ale vysvetlenie sa nájde. Pre každý prípad z horevedených príkladov vyplýva, že môžeme napísať aj takú básničku, ktorá aj dnes takisto znie po maďarsky, ako aj po anglicky. To napr. o fínskom jazyku už dávno nemôžeme uviesť. Z tohto vyplýva, že maďarský jazyk je bližšie v príbuznosti k angličtine, ako k finštine. No a keď je to aj prekvapivá skutočnosť: dnes najbližším príbuzným maďarčiny je anglický jazyk. Aj napriek tomu je to je pravda, že aspoň polovica slovnej zásoby angličtiny je aj pre nás cudzie slovo. Ez annak ellenére is igaz, hogy szókincsének legalább fele számukra is idegen szó. Inými slovami angličtina sa poškodila pod tlakom príliš často sa objavujúcich útočníkov.

10.) SKÚŠKA VÝSLEDKOV

To čo som napísal môžeme odskúšať.

Môžeme spraviť uzáver, že z maďarskej a z anglickej slovnej zásoby sa dajú celkom dobre vyčleniť slová ktoré súvisia s prajazykom, ktorý niekedy bol spoločným jazykom, potom ak anglický jazyk je blízky nemeckému jazyku, potom tento jav musíme vedieť poukázať aj z nemeckého jazyka.

To, že sa to dá ukázať na nasledujúcich príkladoch. K tomu stačí vedieť, že v maďarčine tvoríme neurčitok koncovkami **-ni, -eni, -ani**, napr. lát**ni** = **vidieť**, küzde**ni** = **bojovať**, hull**ni** = **padáť**. To isté v jazyku hindi je **-ná**, napr. rak**há** = rak**ni** = **ukladať**. Z nemeckého jazyka, ale už vypadla hláska „i“ z konca **-eni, a -ni**, a zostala koncovka **-en, -n**. V nemeckých výrazoch treba domyslieť ku koncovke **-en a -n** hlásku „i“:

kitten	essen	schaben	rasseln	dudeln
kötni	eszni(esni)	szabni(sabni)	reszeln(reselni)	dúdolni
tkať	jesť	krájať, prispôbiť	rašplovať, pilníkovať	pohmkávať

Tu sa zhodujú celé slová, rassel = reszel(**resel**) jeto isté. Príklady na zhodu „be = do“, kde naznačím tenkou čiarou časti výrazov, aby sa dalo dobre rozonať aj tvorenie slov a ich celková zhoda:

be lausch en	be sauf en	be kritz en	be dach en
be les ni(belešni)	be szop ni (besopni)	be karc ni	be ták ni
behallgatózni	lerészedni(lerésegedni)	bekarcolni	betakarni
odpočúvať	naslopať sa	doškrabať	ták a takar gyöke = ták je koreňom slova takar zakryť

Príklady na vypadnutie hlások:

kr eng el	kr eis el n	kr eis en
ker eng ély(kerengél)	kör öz öl ni	kör öz ni
perec, karika	keringeni	körbe forgatni
krúžel, praclík, krúžok	circulovať, obiehať	krúžiť, otáčať dookola

Zložené slová:

Kr eis säge	Re tard at	Hüll kurve	Säbel hieb
kör öz szegő(körözsegő)	rátart at	háj görbe	szablya seb*(sabl'ašeb)
körfűrész(körfűrész)	késleltetés(késleltetés)	burkoló görbe(boríték)	
kruhová píla	podržanie, zaostávať	obal	šabl'ová rana

* A seb esetében s > h hangmódosulás történt, mint pl.: sápgog-hápgog.
(V prípade slova seb(šeb) = rana je zmena s(š) > h, ako napr.: sápgog(šápgog)-hápgog = hapká.)

Dva zaujímavé príklady na výmenu dvoch slov rovnakého významu.

Výraz ék(=klín) znamená aj sarok(šarok)(= hrana, roh) a Nemci rozemujú pod tým práve to posledné uvedené, výraz säul je szál(sál) = rovná(nit', alebo strom) v nemčine oszlop(oslop) = stĺp, ako szálfa(sálfa) = rovný strom:

Eck haus	Eck säul
ék ház	ék szál(éksál)
sarokház(šarokház)	sarokoszlop(šarokoslop)
rohová chata, rohový dom	rohový stĺp

Strata hlásky v nemčine:

maďarské	vypadáva	hlásky po nemecky	význam nemecký
óriás(óriás)	óriás	ries(e)	óriás
obor			
botorkálni	botorkálni	torkeln(i)	botorkálni
potkýnať sa			
hiszen(hiszen)	hiszen(hiszen)	schon	hiszen(hiszen)
snád', ako			

Nemecké a anglicé slovo: h > sh, sch v maďarskom slove héj-hél = škrupina, šupka:

maďarské	hél	dávno slovo héj používali vo forme hél, v dodaním hlásky „v“: hüvel = pošva
anglické	shell	kagyló(kad'ló) = škebl'a, muš'ľa (lebo majú dve uzatváracie héj = šupky)
nemecké	Schale	héj, tok, hüvely(hüvel') = šupka, púzdro, pošva

*

Týmto môžeme skúšku tejto štúdie vyhlásiť za úspešnú. Takto sa posilnila istota v tom, že vysvetlenie na zhodné výrazy v jednotlivých jazykoch môžeme nájsť z prajazyka, ktorý bol niekedy spoločným jazykom všetkých ľudí. To je dôvodom toho, že sa dá tento jav preukázať aj vo viacerých jazykoch – ako som už to uviedol –, maďarský jazyk sa veľmi málo mení a preto sa dá považovať za skamenelinu prajazyka. Nakoniec môžeme vysloviť aj to tušenie, že prajazyk aspoň v Európe sa nezačal štiepiť pred 15000 rokmi, ale oveľa neskoršie, možno len o polovicu neskorej, alebo ešte neskoršie. Podrobnejší dôkaz som uviedol v knihe „Szavaink a múltból = Naše slová z minulosti“. Pomalú premenu maďarského jazyka som

dokazoval v knihe „*A finnugorista áfium ellen való orvosság = Liek proti ugrofínskej otrave*” strany 69-80.

***

PRÍLOHA

V tomto malom slovníku zhodných slov uvedem 500 anglických slov, ale len také, ktoré ani dnes nepotrebujú vysvetlenie nato aby sme videli zhodu s maďarskými výrazmi- tak ako to bolo v prípade doterajších príkladov.

ad (össze)(össe)	add	dá, ráta, sčíta
adand(ó) (- “ -)	addend	daný, sčítanec
adott (- “ -)	added	pridaný
aggott (<i>el-aggott</i>)	aged (tt > d)	dávny, starý
áh!, dehogy	bah	oh, nie
áll(-ó nap)	all (day)	celý(deň)
ámoz (z-l: ámol-ít)	amaze	ohromí
ámozott: elámolított	amazed (tt > d)	ohromený
annyi (annyi-ra, annyi-szor) (annira, anniszor)	any (vid'. výrazy mennyi(menni), a ďalšie výrazy)	žiadny, každý
ap(ály)(apál')	ebb	ubúdať, ustupovať, odliv
árenda (áron ada)	rent (stratená hláska z: árenda)	renta
áru	ware	tovar
áruház	warehouse	obchodný dom
árva	orpha(n)	sirota
át (túl)	out	von, (cez)
áz(-ott, ázalék)	ooze	oáza, presak
	(sár(šár) = blato, iszap(isap) = usadenina, kal)	
-as, -es, -os	-ous, -ish	prášia-cí, hrozia-cí
baba	babe	bábä, bábika
babás(babáš)	babysh	bábäcí
bal (baj, pl. balsors(balšors))	bale	problém
bak (őz)	buck	cap(jeleň)
bak	ba/k (akadály(akadál'))	prekážka
bak	bau/k) (napr. fűrészbak(fűrészbak))	koza(na pílenie)
	back	chrbát
	(hát = chrbát , napr. bakhát = hrbolec, hrebeň)	

bárka	barge	bárka, archa
barnás(barnáš)	brownish	barnavý, tmavohnedý
be-	be-	do-
be füll(ed)	be foul	dusný, sparný
be hull	be fall (h-f)	do-padá, stane sa
be kerít(övez)	be gird (k-g) (körülvesz(körülves))	zahradiť, ohradiť
berek (berk)	park	park
beteg	pathic (szenvedő(senvedő) = trpiaci)	nemocný
bevár	beware (őrizkedik = stráží sa)	dá si pozor, vyčkáva
bévül (bél)	bowel	vnútro(črevo)
bibi	booboo	bibiet', bolí, chyba,
bival(y)(bival')	bull (bival bez v , ako zúr-zavar = zmätok)	bivol
biz- (bíz) bizalom, hit	faith (b-f)	dôvera, viera
bog, bok(or)	bough (faág = konár stromu)	vetva, konár, krík
bog(ár)	bug	chrobák
pof(on)(piff-paff)	biff (pofon = facka)	bit', úder
bója	buoy	bója
bojtár = honelník (ktorý boly-ong(bol'ong) = túla sa)	boy	chlapec
bolt (bolt-ozat)	vault (b-v) ívelt = oblúkovitý, zakrivený	klenba, oblúk
bong(kong, cseng(čeng))	bong (harangzúgás(harangzúgáš) = zvonenie)	dunenie,
borosta(borošta)	bristle	zarastenec
bot (b-vesztéssel: üt) (stratou -b: üt)	bat (ütő) beat baton (bot)	pálka(tenis:raketa) bije obušok, pelendrek

boz(ót), boz(ont) bő (íves forma(ívesforma) = oblúkovitá)	bush bow	húšť, húština oblúk, voľný
bödön (fakupa = drevená kupa , palack = fl'aša , csajka(čajka) = naberačka , olajos hordó(olajoš hordó) = sud s olejom)	bidon	bedňa, sud
bök	beak (csőr(čör))	zobák
bök, pöck	pick (napr. csákány(čákáň) = čakan)	pichá, picháč, pucka
bök bőr	poke (bök, bökdös) bar-	pichnutie kožušina
bőre (=pőre)	bare (meztelen = nahý)	koža
börcse(börče), бүрке (pénzes zacskó(pénzeš začkó) = vrecúško s peniazmi)	purse	peňažanka
bú búb búb	woe bubo bu/b	beda, smútok opuch buľva
bübföld	bu/b field (hagymaföld(had'maföld) = cibuľové pole)	buľvové pole
búbos(búboš) bubor buga	bu/bous b/ubber, bu/bar bulge (dudorodás(dudorodáš) = vypuknutie)	buľvový bublanina vypuklý
buggy(os)(buď'ďoš) bugy(or)(buď'or)	bagg(y) bag	voľný, široké vak, vrece
buk (hány)(háň)	puke (hányás(háňáš) = zvracanie)	zvracať
bur(koló)lap(burkolólepel)	burlap	baliace plátno
cin(ón)	tin (c > t)	cín(prvok, kov)
cikcakk(os)(zeg-zugos(zeg-zugoš))	zigzag	cikcak(kľukato)
csal, csaló(čal, čaló) /istálló (išťálló)	stall stall(ing)	tajiť, klamať mašťaľ /

család(čalád) child čeľaď, rodina
(gyerek(d'erek) = diet'a) : „háromcsaládom van(d'erek:három čaládom van) = mám tri rodiny”)

csánk(čánk) shank kvačka, hák, (držiak)
csap (csapás(čapáš)) chop, swoop štiepať, udrieť
csap (napr. hordócsap(hordóčap) tap (cs(č) > t) čap, čapovať, výčap
csapház (kocsma(kočma)) tap-house (cs > t) výčapná-chata

csappan(čappan) cheapen (csökken) zlacnieť
(csökken(čökken) = klesá, zlacnie)

csavar(čavar) (= bez „v“:csűr(čúr) screw skrutka, skrutnúť
(prehodené hlásky)

cseng(čeng) chink cengat', cinká

csepp(čepp), csipet(čipet) cheap štipka
(kis ár: olcsó(kiš ár:olčó) = malá cena: lacný)

cserr(čerr)- chirr cvrk-
(ciripel = cvrliká)

csever(čever) (csevely(čevel')) claver klebeta

csin(čin) clean čistý

csin(čin) (csinált(činált), kimódolt) clean čini /
(tisza(tista) = čistý)

csikol(čikol) (csikl-and(čikland)) tickle šteklieť
csikozott(čikozott): (rovott) rowed ryskovaný, pásikavý

csiling(čiling) clink cinkat'
(csengés(čengéš) = cinkanie, zvonenie)

csill(ap)(čillap) still stály, ustálený, utišený
(csendes(čendeš) = tichý)

csimp(-aszkodó)(čimpaskodó) clamp svorka, zopnúť, klampiar
(fogó = zverák, kliešte, csiptető(čiptetó) = štipec)

csín (csinált, kimódolt) clean hore pri csin(čin)

csip(esz)(čipes) clip klipnúť, štipec
csip (csipogás(čipogáš)= štebotanie) chip čip(vtáčí hlas)
csirip(čirip) chirrup, chirp čvirikanie

csit-csat(čit-čat)(csacsogás(čačogáš)) chit-chat kecanie

csiszol(čisol)(kido lgoz = vypracuje) csit!(čit)	chisel chut!	leští, sekáč ticho,(čičíkat’)
csonk(čonk)	chunk (fatönk = peň , tuskó(tuškó) = klát)	klát, čunga = noha(Hviezdoslav)
csök (napr. bikacsök)(čök)	stick (bot, fűtykös(fűt’köš) = palica)	šťuchadlo
csökken(čökken)	slacken	uvoľniť, upadať
csörl (čörl) (ako csörlő) (ako čörlő) (főrog, kavarog = točí sa , napr.az örvény is(az örvéñ iš) = aj vír)	swirl	vír, kladka
csúf(čúf)	scoff	škrata, špata
dárd(a) drága deszka(deska)	dart dear desk	oštep drahý doska
dolmány(dolmáñ) domb	dolmen dump	šatstvo: dlhší kabát hromada, kopec
dong	dong (bamm, ütés(ütéš) = úder)	duní
durva	dure (szigorú(sigorú) = striktný , kemény(keméñ) = tvrdý) rud(e) (otočenie kmeňa)	tvrdý, durák
düne	dune (homokbucka = pieskový kopec)	duna
eleve (élő)	alive, live	žije
ellopja (ellopa) (szökteti a menyasszonyt(sökteti a meñassoñt) = ukradne nevestu)	elope	ukradne, lapaj(darebák)
est(ešt)	west (nyugat(ñugat) = západ)	večer
ét fal fár(ad)	eat wall fár (messzi(messi) = d’aleko , távoli = d’aleký)	jedlo, jest’ val, múr, stena diaľava
fing	pong (bűz = smrad), szag(sag) = zápach)	prd

finom	fine	fajn, fajnový
fogó (“foger”: ujj(angl.tvorenie z „fogó“) finger (ujj, ami fog = prst, čo drží)		prst. palec
folt (szégyenfolt(séd'enfolt) foly(foľ)	fault flow	fľak plynúť
foszt(fost) (az f kiesett(az f kiesett) = hláska „f“ vypadla)	oust	tíska(von)
föld	field	pole(z poľa), zem
friss(frišš) frissen(friššen) (frissül(friššül) fűl (füled)	fresh freshen foul	čerstvý občerstvuje hniť
fűtött (zmena h-f: “hűtött = zahriatý”)	heated	zahriatie
ganaj	guano	hnoj
gida (gödölye)(gödöľe) (gyerek(d'erek) = diéta) (kölyök(köľök) = panchart)	kid	kozľa, diet'a
giling (-galang)	clang csengés (čengész) = zvonenie)	cvengot
golyóbis(goľóbiš)	globe (latin globus)	guľa, glóbus
göb	gob	guča
görd gúnya(gúňa)	gird gown	ohrada, opásat' hába, šaty
gurgula	gurgle (bugyogás(bud'ogász) = žblnkanie)	grgnutie, bublanie
gyagya(d'ad'a)	gaga	d'ad'a, pobláznený
gyors(d'orš) = rýchly	hors(e) ló (gy(d') > h)	kôň
gyöm(-öszölt)(d'ömösölt)	jam	rozmiaždit', rozmliaždit'

gyí!(d'i) gyú(d'ú)	gee! glow	dí, „Dí, fako!“ (Kukučín.) tliet', žiarit'
hág(magasra)(magašra)	huge	ohromný
haj hajó	hair (r > j) hoy	vlasý lod'
halm(halom)	holm (sziget) (sziget(siget) = ostrov)	ostrov
ham(is)(hamiš) hám(-iga) harang (ige: harong)	hum, sham hame harangue	humbug jarmo kárať, kázanie, hnevať
har(mat) = rosa	hoar (hóharmat = dér = inovat' = osuheľ')	srieň
hars(harš)	harsh durva, éles(éleš), harsogó(haršogó) = jačanie	drsný
ház	house	chata, dom
he, hogy?(hod')	how	ako
hegy(hed')	high, huge	hoľa, hora
hegybak(hed'bak)	hogback	hrebeň (hory)
hej!	hoy!	hoj
héj (hüvely(hüvel'), hél)	hull	šupka, pošva
héj (hél)	shell (kagyló(kad'ló) = héj = škebl'a)	škebl'a, mušla
helyre(hel're), strará výslovnosť: he're	here (ide = sem, itt = tu)	tu, sem
hevít hír	heat (chýba hláska „v“) hear	hriat', hic počuť, poslúchať
hop, hopsza(hopsa), hipp-hopp snap (h-sn) (hirtelen = odrazu, rýchlo, chňap)	hop	hopa hop
horda = csorda(čorda) hord (össze(össe)) höhö, haha	horde hoard he-he	horda zhromaždí he he
hökk, hők	hoick (rántás, lökés) (rántás(rántáš) = potrhnúť, lökés(lökész) = tlačiť')	háklit' sa, okúňať sa
hő-ött (fórró, tüzes(tüzeš))	hot	horúci, ohnivý
hőtött (hevített)	heated (fütött = zahriatý, on zahrial)	hriatý

hümm (hümmögés(hümmögés) = pohmkávanie)	hum	hm
hömp	hump	humpľovať
hukk	hicc	híčkať, čkať
hull	fall (f > h) (lehull = padá)	pád, padať
hupa, hup(hepe)	heap	kopa
hup, hupp (puffanó ütés(puffanó ütész) = dopadajúci úder, puffanás(puffanáš) = puknutie(dela))	whop	puf, paf
huss!(hušš), hess!(hešš)	whoosh!	huš, heš
húz (választ(válast) = vytiahne)	choose	ťahať
húz (huzagolás(huzalgáš) = naťahovanie sa)	chase	stíhať
húz	hois(t)	stiahnúť, potiahnúť
hümm	hum	hm (duplikát)
ígért (megegyezés szerinti(megeďezész serinti) = podľa dojednania)	agreed	dohoda, prísl'ub
illet (megillet vkit = prináleží niekomu) (kiutal = pošle , juttat = dodá)	allot	pridelí
illetmény(illetméň) (rész(rés) = částka , juttatás(juttatáš) = pridel)	allotment	výdel, prídel
ing, inog, inga	hinge	kyvadlo, olovnica
inger (napr.. ingerület = dráždenie)	anger (harag = zlost')	hnev
istálló	stall(ing)	hore pri csal(čal)
jó	eu ?	dobre, áno
juh	ewe (čítaj: jú)	ovca, bahnica, jahnica
kacs (napr. szőlőkacs(sőlőkač) = úponok viniča)	catch (elkap)	chytať, chyták, úponok
kak(as)(kakaš)	cock	kohút, kokot(chorvátsky)
kakukk	gowk, cuckoo	kukučka
kap (fog, tart)	keep	držať, pochytať
kaptár (kapt-or:elkapó)	captor	úl'
kar (karosszék(karošék))	chair	kreslo
kár (baj)	care	starostlivosť, škoda, zloba
karc	scart	škrabnutie
kegy (ked')	kind	milosť, veľkomožný, veľkodušný

(kegyes(ked'esh) = veľkomožný)

kémény(kémén)	chimney (v starej angličtine kemen)	komín
kéményseprő(kéménšepřo)	chimney-sweeper	kominár
kép	copy	kópia, obraz
kert	gard(en)	záhrada, sad
kilincs(kilinč)	clench	kľučka
kocsi(koči)	coach	koč
kolomp(ol)	clomp	zvonček, klopkat'
	(zajosan megy(zajošan med') = ide hromotom)	
kor(dé)	car	kára
	(szekér(sekér) = voz)	
köd	cloud	oblak, hmla
	(felhő, füstfelhő(füšťfelhő) = oblak, oblak dymu)	
köhög	cough	kašle
köpe(ny)(köpeň)	cope	plášť
kör	cur, cir	kruh
köt (cement, ragasztó(ragastó))	clot	tuhne
köt (felköt, kötény(kötén))	coat	zástera, kabát
köt	knot	pletie, knot(kanóc)
	(köt, csomóz(čomóz) = pletie, viaže do kopy)	
körl	curl	kader, kučera
	(göndör = kučeravý)	
közel	close (közel)	blízko
	(közel = neďaleko)	
közös (közös(közöš))	closeish	dosť blízko
	(elég közeli = na blízku)	
kukk	keek	kuk, kukuk, pokukovat'
	(kukucs(kukuč) = kukuk)	
kulcs(ol)(kulčol)	clutch (prehodenie hlásky)	kľúč
kunkori	kukri (görbe kés)	kučeravý
	(görbe kés(görbe kés) = krivý nôž)	
kupa	cup, cuppa	pohár
kurj(ant)	cry	krik, plač
kurt(a)	short	krátky
lák (székely tó(sékel' tó) = po sikulsky jazero)	lake	mláka, jazero
lakat	locket	zámok(visiací)
	(horgos kapocs(horgoš kapoč) = háková spinka)	
lakatpöck, v angličtine pöcklak(at)	picklock	pakľúč
(lakat = zámok, zárnyitó(zárnitó) = otvárac zámkov, tolvajkulcs(tolvajkulč) = zlodejský kľúč)		

lankad(t)	languid	malátny
lanyh (z kmeňa „le = dole“)	lean	sklon
	(lejtő = sklon , esés(ešés) = spád)	
lap, lep	lap	klín, zabalit'
	(ágyékkötő(ádékkötő) = bedrovník, betakar = zakryje: lepel = rubáš, plátno)	
lap	slab (p-b)	plát
	(lap = plát, platňa, tábla = tabuľa)	
lavór (lé-er, lever)	laver	lavór
láz	blaze	požiar
	(ég = horí, jagá lángol = žiarí)	
laza	lazy, lax	laxný, vlašný
laza	loose, sleazy	voľný, lacný
le	low	dole
léc	lath	lata
leff, liff	flaff	trepotat'
lék	leak	diera, káľa
lem(ez)	lam(ina)	laminát, platňa
lencs(e)(lenče)	lens	šošovka, šošovica
leng	fling	hodenie
	(lendítés(lendítés) = kývat', kilengés(kilengés) = vychýlenie)	
lés (leves(leveš))	lush	šťava
lev(-él)	leaf	list
levez (lé = lev)	lave	umyt'
lóba, lebeny(lebeň)	lobe	lalok
lóf(rál)	loaf	trúsiť sa
lompos(lompoš)	lumpish	lump
	(lomha = ťažkopádny, nemehlo tunya(tuňa) = lenivý)	
lucs(luč), locs(loč)	flush	príval, spláchnúť
luk	loch	diera, jazero
mállad	mold	pleseň, tvarovať,
málló	mellow	mäkký, zjemnit'
	(érett = dozretý)	
mécses(méčes)	matches	kahan, zápalka
ment	went (m > w)	išiel
ment(javít = opravuje: megment)	mend	zachráni
mente	mantle	kabát, mantlík, mantel'
mennyi(meňni)	many	toľko

(nem kérdés, hanem mint mennyiség(nem kérdéš, hanem mint meňnišég)
(nie otázka koľko, ale početnosť toľko)

merre where (m > w) z kadiaľ(ktorým smerom)

mérg(-es)(mérgeš) grim (otočenie slova) chmúrny

merő (napr. merő lucsok(merő lučok =)) mere úplný, púhy
(= samé blato) (teljes(telješ) = celý, merő = úplne)

mező mesa náhorie, medza, pole

mező meadow medza
(rét = lúka, kaszáló(kasáló) = lúka na kosenie)

mi we (m > v) my

mit what (m > w) čo, čoho

mocor (mocor-gó = mechrít sa) motor (c > t) motor

mocsk(močk) muck špina
(trágya(trád'a), gané = hnoj)

mocskrakó(močkkrakó) muckrake vyhrabávač špiny
(trágyagereblye(trád'agerebl'e) = hrable na prehadzovanie hnoja)

mockhup(a)(močkhupa) muckheap kopa hnoja
(trágyadomb(trád'adomb) = hnojisko)

mód mode modalita, spôsob

móka mock posmech
(kigúnyol vkit(kigúňol vkit) = zosmiešni niekoho)

morc (dávno: moros(moroš)) morose mrzutý, morózný

morzsa(morža) morsel omrvinka

mos(moš) wash (m > w) umývať

mos(l-ék)(mošlék) mush kaša, pomyje
(kása(káša) = kaša, pempő = propolis)

mosoly(mošol') smile (prehodenie hlásky) smiech

mosott(mošott) washed (m > w) umytý

mot, moc mouth ústa

(száj mocog(sáj mocog) = ústa sa pohybujú)

motola motile motýľ
mu(n)ka (dávno muka) make robiť
műv(el) move pohnúť, robiť

nóg(at) nag koník, poník, poháňať
_nyűg(ös)(ňűgöš) nag gňavivý/

na, nó, nos(noš)	now	no, nuž
nak, nek	nex(t)	nasledujúci
nesz(nes)	noise	šum, zvuk
nyak(ňak)	neck	krk
nyaklánc(ňaklánc)	necklace	náhrdelník
nyivál(ňivál)	snivel	fňukanie
nyosz(olya)(ňosofa)	nes-(t)	hniezdo
nyugt(ňugt)	night	noc
nyűg(ös)(ňűgöš)	nag	(hore pri koníku)
odahúzó	adhesive (tapadó = lipnúci)	adhezívny, leplivý
ód(on)	old	dávny, stará
ódon	olden (régen = dávno , hajdan = v ranných časoch)	dávno, starodávny
okoz, okoz ott (o)	cause, (o) caused	kauza, príčina
-on, -en, -ön	on	na (predl. 6.pád)
opsz(ops), hopsza(hopsa)	oops!	hopsa, hopsasa
or(om)	oro- (orography-horopis)	hora, vrchol
-os, -as, -es, -ös(-oš, -aš, -eš, -öš)	-ous	-cí, -iací
ő (starémadarské: hő)	he	on
ön (saját)(šaját)	own	vlastný, svoj
önös(önöš)	owns	vlastník
ör(ök)	ever	večne, stále
ösz(ös) (mind = všetky)	as	až, všetky
öv(é)	of	od (predložka)
pár	pair	pár
párt	part	partia
patina	patina (pat opačne: tap, ako tapad = lepí)	patina
pej	bay	pejko
pép	pap, pulp	papka(jedlo)
perzs(perzs)	parch (perzsel) (perzsel(peržel) = praží, páli)	praží
perzs(el)(peržel)	parched (“perzsett”) (nárečový výraz “perzsett(peržett) = pražený ”)	pražený
pici, piti, pötty(pöťť)	petty	drobný, malý
pis(i)(piši)	piss	piša, moč
placcs(plačč)	splash	špliechať

pocs(pocs), p/acs(pláč) (pocsolya(počoľa) = mláka , tócsa(tóča) = kaluž)	plash	plačkanina, čľapkanica
pont	point, pinto	bod
pont (pötty(pöťť)) (pöttyös ló(pöťťöš ló) = grošovaný kôň)	pinto	bod, d'obka
pór (szegény(segéň)) pórház (szegényház(segéňház) = chudobinec)	poor poorhouse	chudák chudobinec
póros(póroš) portyáz(ó)(port'ázó) pos(vány)(pošváň) póz	poorish partis(an) posh pose	chudobný partizán močiar póza, postoj
pöck (pöck lak/at:lakatpöck = álkulcs(áľkulč) = zlodejský kľúč)	pick, picklock	pakľúč, šperhák
pöckös pöff, pöf pöffedt (böffent) pöre (= böre = na kožu : meztelen = nahý) pszt!(pst) pötty(pöťť) (pöttöm) pötty(pöťť) (folt)	peckish puff bouffant bare pist potty spott	nafuknutý, namyslený puf bafkať nahý, holý pst d'obka špatný
"pöttyött(pöťťött)" (pöttyös(pöťťöš) = bodkovaný)	spotted	pehavý
puffadt	puffed	opuchnutý
púpolós(pupolós) (hólyagos(hól'agoš) = pľuzgier)	papulous	pupákový
puszta(pusta) (puszta(pusta) = pusta , pusztít(pustít) = pustoši)	waste	pusta, pustý
ráfrissít(ráfriššít) rak(ás)(rakáš) ráma	refresh reek rim, frame	friško(Hviezdoslav), čerstvo ukladať rimsa, rám
ránc (ránc = vráska , redő = riasa)	frounce	vráska
rang rátart (késleltet(kéšleltet)) rátartott (késleltetett(kéšleltetett))	rang retard retarded	rang, hodnosť retardácia, podržanie retardovaný, podržaný

ráz	rouse (felráz = potrasie, ébreszt(é bre st) = budí)	trasie
rece (> ránc)	ruck, réseau (ránc = vráska, redő = riasa)	riasa(záhyb na látke)
reg(e)	leg(end) (r-l)	legenda
rek(esz)(rekes)	rack (etetőrács(etetőrác) = mriežka na krmenie)	regál
rek(edt)es(rekedteš)	raucous	chrčiací
rep(edés)(repedéš)	rip	vryp, rýpať
rés(réš)	breach	trhlina
rett(-enet)	terr(or) (terr je opak výrazu rett(rettenet) = strašenie)	teror
réz (rós(róš): vörös(vöröš) = rudý, červený)	brass (sárgaréz(šárga réz) = mosadz)	bronz, mosadz
rí	rue	reve, revať
riad(alom, riadó)	riot	výstraha, vystríhať
roggyant(rod'd'ant) (rongyos(rond'oš))	ragged (rongyos(rond'oš) = obnosený, kopott = ošúchaný, elnyűtt(elñűtt) = rozodraný)	rozgajdaný
rohan	run	hnať sa
ró(ja az utat = brázdí cestu)	rove (kóborol = potuluje)	tárať sa
rong(ált)	wrong	zlý, pokazený
rongy(rond') (rogzott(rod'ott) = padnutý)	rogue	gauner
roj(t)	fray	strapka, stravec
rokkan(t)	broken	rozbitý
ros(kad)(roškad)(prés(préš))	press	preš, prešovať
roth(ad)	rot, ret	trúchnivieť, práchnivieť
rothad(ás)(rothadáš)	rotten	strúchnivenie, hniloba
rótt	writ (leírt dolog = napísaná vec)	vyrytá
rov, ró(= rýpe)	grave (bemetsz(bemets) = zarezat', seknút', gravírovať) graph(grafikon = graf, diagram) groove (rovás(rováš) = ryha)	
rovó(= rýpací)	groover (bányász(báňás) = baník (je totožné so slovom „rovar = hmyz, chrobák“: len ten „rója = rýpe, (vájja = dolovať) do stromu)	vrúbkovač

rovott (kirótt = vyrytý)	grooved (kivájt = vydolovaný)	ryhovaný
rozsd(a)(rožda)	rust	hrdza
rög	rock	hrudka
röt	red	rudý
rötes(röteš)	reddish	ryšavý
rötnyak(rötnak) (komu na chrbát svietí slnko : paraszt(paraszt) = sedliak)	redneck	rudý krk, červený krk
röv(id)	brief	stručný
rözs(e)(röže)	brush (znamená aj bokor = krovie)	hušť
rúd	rod	prút, drúk
rüg, výmenou hlásky ugr	rag	hurhaj, uťahovať
sál(šál)	shawl	šál
sánc(šánc)	sconce	kryt, ochranný val
sep(er)(šeper): elsodor(elšodor) = odtrhne)	sweep	zametať
šöp(ör)(šöpör)	sweep	zametať/
seprő(šepró)	sweeper	metla
sér(šér) (ako sér = fáj?) (fájó = boľavý , sérülés(šérülész) = zranenie)	sore	zranenie
sért(šért)	hurt (s-h)	raniť
sík(šik)	sleek	klzký, hladký, rovina
sik(er)(šiker)	slick	slizký, úspech
sima(šima)	smooth	šmykľavý, hladký
simított(šimitott)	smoothed	vyhladený
sívít(šivít), süvít(šüvít)	shout	švítorit', svišťat', švihot
slisz(šlis), slisszan(šlissan), csúsz(čús)	sloush	šuchnúť
sor(šor), sor(ozat)(šorozat)	ser(ial)	seriál
sós(šóš)(szósz (sós)) (sós páclé(šóš páclé) = slaný pác, moridlo)	souse (sós páclé)	zós, omáčka
sózott(šózott)	soused	solený
šöp(ör)(šöpör)	sweep	vid'. pri zametať
súg(šúg), susog(šušog)	sough (susog(šušog))	šuchoce, šušťa
sug(all)(šugall)	sugg(est), napr. suggestive = sugalló(šugalló) = sugestívny	sugerovať, vnúkať
suh(šuh), sus(šuš), szisz(sis)	swish	šuchot, šušťanie, švihať, sičať

suhong(šuhong) napr. swing-frame:suhong-ráma(šuhong -ráma) (karima):lengőkeret = pohyblivý rám	swing	švung
süpp(šüpp)- süt(šüt) (fegyvert(fed'vert) = zbraň) süt(šüt) (kisüt(kišüt)) szablya(sabl'a) szák(sák), zsák(žák) szakada(sakada)	-s/opp shoot sauté sabre sack, sac secede (különválik) (különválik = rozdelí sa)	slopať, ťogať strieľa piecť šabl'a žoch, sak(siet') cediť, sciedzať
szakadár(sakadár) szám(os)(sámoš) szán(sán), szándék(sándék) szappan(sappan) szár(az)(sáraz) szél(sél) "széler(séler)" (vitorlás(vitorlás))	seceder same thin(k) sapon(aceous) sear soul (lélek = duša) sailor	odštiepenec, kacír (to) samé, to isté domnienka saponát, mydlo spráchnivený, zhorený, suchý duša, vietor námorník, lodník
szerény(serén) (tisza(tista) = čistý, derült = jasný , nyugodt(ňugodt) = kl'udný	serene	skromný, pokojný
szid(szid)	chide	hádat' sa, vyvadiť, vyhrešiť
sziporka(siporka), szikra(sikra) (szikra(sikra) = iskra)	spark(s) sparkle (-''-, szikrázás(sikrázás) = iskrenie)	sršať, prskať
szipp(sipp) (szippantás(sippantás)) szipp(sipp) szissz(siss) sissz(siss), suh(šuh)	sip (hörpintés(hörpintés)) sniff (szippantás(sippantás)) hiss (zmena s-h) swish	sřkať, chlípať snorit', čuchať syčat, sskat' svišťat', švihnúť
szít(sít)	sweat (izzad = potí sa, veríték = pot)	znojiť sa
szítt(sítt)	sweat (szívott(sívott), kiszívott(kisívott) = vycicaný)	cicať, sať, cucat'
szivony(sivoň) (szivornya(sivorňa) = hadica na stáčanie, nasávač)	siphon	sifón
szop(sop) (szoppant(soppant)) (felszív(felsív) = nasaje, márt = máčať)	sop	slopať
szó(só) (szólás(sólás) = príslovie, porekadlo, povrávka)	saw	príslovie
szó(só) (mondóka = rečnovanka)	say	riekanka
szó(só) (szó, ami szó(só, ami só)) szop(sop)	so so sop (felszív)	slovo dá slovo (duplikát)

szór(sór) (napr. vizet = vodu, magot = semená)	shower, sour (zuhany(zuhaň) = sprcha, zápor = prehánka, magvető = seje semená)	sprechy, sypať
szörp(sörp) szutty(kos)(suťťkoš) szuttyos(suťťoš), szutyis(suťiš)	s/lurp s/ut s/luttish	srkať sutinový, špinavý zašubraný, špinavý
tá, táv, tova(= ďalej) tábla tag tánc tányér(táňér)	to table tag dance dinner (t-d)	predložka ku a ďalšie tabuľa prídavok, príviesok tanec tanier
taps(tapš) (enyhe ütések(eňhe ütése) = ľahké údery, znamená ešte: vacsorajel(vačorajel) = signál na večeru)	taps	potlesk, aplauz
tár tára tárház tart (vhova) tár(uló), (ajtót is tárjuk = dvere otvárame) te tér (betér) tér (napr. körül-fordul) tesz(tes) tisza(tista)	store (raktár) tare storehouse dart door (v nemčine: tür) thee (téged = teba) (en)ter tour does (t > d) chaste	sklad tara(váhy) sklad(ový dom) vyraziť(niekde) dvere ty vstúpiť túra činí, delá čistý
tiz(ed) (dézsmá(déžma), ale aj dézs je premenaný výraz tíz = desať)	tithe	dežma, desiatok
tet(em) tett (múlt i. = minulý čas) tett (cselekedet(čelekedet)) tiktak tomp (ako tompa) tor(ony)(toroň)	dead (po nemecky: tot) did (t > d) deed (t > d) tic-tac, tick-tack damp (tompít) tower	mrtvola delal, činil dej, čin tik – tak, tikať, ťukať tupí, tlmí(úder) turná, veža
tömb (tönk = peň, tuskó(tuškó) = klát, csonk(čonk) = torzo)	stump (tönk, tuskó, csonk)	peň
tömött	tumid (dagadt = opuchnutý)	tlstý, napchatý
tör törp törzs(törž)(torzó) túr	tear dwarf torso root (otočenie slova) grout	trhať trpaslík torzo ryť, vřtať sa

túr, túró :hosszan kitartó(hossan kitartó) = dlho trvajúce	dur(e)	trpezlivý
tüske(tüške) ugr = rúg (obrátene: ugrat - rúgtat)	tusk rag (ugrat, ugratás(ugratáš) = skok)	tříň, osteň skočit', kopat'
üt vad, vadon vad vad, rozumej: örült	hit wi/d wi/d (felbőszült = besný) mad (v > m)	bit' divý besný pomätený
vadház (vad=örült)	madhouse (örültek háza = dom šialencov , mad=vad)	blázinec, magorka
váló (rozumej: nyíló(ñíló), szétnyíló(sétníló) swallow (torok) = hrdlo swallow (fecske(fečke) = lastovička , asi podľa dvojramenného krídla)	swale (völ-gy(völd') = údolie , vály-ú(vál'ú) = válov)	prieľbeň, dolina
valódi	valid (való, igaz, érvényes(érvéñeš) = skutčný, pravda, platný)	pravda
vándor	wander(ing), meander (v > m), maunder (v > m)	vandrovník chodník tárat' sa
vány(ad)(ványad) várj váza	wane ware vase	vädne čakaj váza
vesztett(vestett)	wasted (elvesztegetett(elvestegetett) = stratový, stratený)	nezvestný
víg vót (volt) zeng, zsong(žong) zsomb(ék)(žombék) zsúf(žúf) zsup(sz)(žups), supp(šupp)	wag was (t-s) song swamp chuff swoop	vtipkár, veselý bol znie močiar, zamočiť prepchatý šup

*Ďakujem za lektorovanie anglických slov Törökovi Lászlóovi,
za lektorovanie nemeckých slov Vajtaovi Dénesovi,
Schelovil Ferencovi za kontrolu textu,
a Z. Karvalics Lászlóovi za odborné poznámky .*

***

Az angol szókincs magyar szemmel, Fríg Kiadó, 2007.
Anglická slovná zásoba z maďarského pohľadu, Vydavateľstvo Fríg, 2007

Szavaink a múltból, Fríg Kiadó, 2010.
Naše slová z minulosti, Vydavateľstvo Fríg, 2010

A finnugorista áfium ellen való orvosság, Fríg Kiadó, 2011.
Liek proti ugrofínskej otrave. Vydavateľstvo Fríg, 2011

Uzavreté: 5. marec 2012

Všetky práva vyhradené

© Varga Csaba 2012

Preložil a slovenské výrazy doplnil: ing. Varga Štefan
6. mája 2012, Fiľakovo

Preložil a slovenské výrazy kompletne doplnil: ing. Varga Štefan
22. mája 2012, Fiľakovo